

KAŅEPJU „LASĪTĀJS”: GLOBĀLIE JAUTĀJUMI UN VIETĒJĀ PIEREDZE

Skats uz kaņepēm no diskusiju, ārstēšanas un likumdošanas perspektīvas Eiropā

<http://www.emccda.europa.eu/publications/monographs>

1. sējums	2. sējums
Kaņepes pagātnē	Epidemioloģija
Politikas, tiesību akti un kontroles stratēģijas	Kaņepju lietošanas ietekme uz veselību
Piegādes un ražošanas jautājumi	Profilakse un ārstēšana

Izskatās, ka pasaulei ir milzīga apetīte uz kaņepēm — vai tās tiek smēķētas, ēstas, dzertas vai vienkārši aprunātas. Tiek lēsts, ka katrs piektais pieaugušais eiropietis ir pamēģinājis kaņepes. Vairāk kā 13 miljoni eiropiešu ir lietojuši kaņepes pēdējā mēneša laikā. Katru gadu patēriņam visā pasaulē tiek saražotas gandrīz 50 000 tonnas kaņepju augu vai sveķu. Tādēļ nav nekāds pārsteigums, ka kaņepes ir kļuvušas par strīdīgu kultūras fenomenu.

Monogrāfijā ir uzsvērts tas, ka kaņepes ir ne tikai statisks, nemainīgs augs, bet arī dinamisks produkts, kas pakļauts pakāpeniskai spēju, izplatības un kultivēšanas attīstībai. Šajā publikācijā vadošie eksperti sniedz īsus, trāpīgus ieskatus daudzos un dažādos jautājumos par kaņepēm, tai pat laikā rosinot lasīt, lai iegūtu turpmāku informāciju par katru no šiem jautājumiem. Īsās redaktoru slejās ir sniegti kodolīgi ievadi par katru no jautājumiem, laiku pa laikam pievēršot uzmanību tam, ka šī tēma ir politiski jūtīga, tādēļ uz to ir nepieciešams paskatīties ar „kritisku aci”. Tādejādi lasītājam par kaņepēm ir iespēja iegūt informāciju gan no pētniekiem, kuri pirmo reizi runā par šo tēmu, gan arī informācijas sintēzi no jau pieredzējušiem ekspertiem.

Divi sējumi, daudzveidīgas auditorijas

Monogrāfija ir sadalīta divos sējumos, katrā sējumā ir trīs daļas. Divi sējumi ir izvēlēti vairāku iemeslu dēļ - lai gan tie abi viens otru papildina, tai pat laikā katrs sējums ir paredzēts mazliet atšķirīgai auditorijai. Pirmajā sējumā galvenā uzmanība ir pievērsta politiskajai, likumdošanas, ekonomiskajai un sociālai attīstībai saistībā ar kaņepēm. Tādejādi šī sējuma galvenie lasītāji ir politikas veidotāji, sociologi, vēsturnieki, žurnālisti un tiesību aktu izpildes nodrošināšanā iesaistītās personas. Otrais sējums pamatā ir domāts narkotiku jomas profesionāļiem, kuri strādā ārstēšanas, profilakses un veselības aprūpes jomā.

1. sējumā lasītājs šķērso: kaņepju izcelsmes vēsturi, notikumus Apvienotajā Karalistē 1960-tajos un 1970-tajos gados; nesenās izmaiņas kaņepju jomā ES jaunākajās dalībvalstīs; valdību politikas pieeju izmaiņas kaņepju jomā; kaņepju sveķu tirdzniecību, kas sasaista Maroku ar Ziemeļeiropu, kā arī informāciju par to, kā Nīderlandē tika izveidoti *coffee shops* — vieta, kur lieto Nīderlandē legālās vieglās narkotikas. Lai gan dažos šajos rakstos galvenokārt uzmanība ir pievērsta tikai nelieliem kaņepju „puzles” gabaliņiem, ar tiem tomēr tiek sniegts ieskats daudzos dažādos veidos, ar kādiem Eiropa līdz šim brīdim ir risinājusi kaņepju problēmu.

2. sējumā tiek sniegts vispārējs pārskats: par kaņepju lietošanas ietekmi uz veselību gan no indivīda, gan sabiedrības veselības perspektīvas; apraksts par mūsdienīgajiem kaņepju lietošanas modeļiem Eiropā gan no vispārējās sabiedrības perspektīvas, gan no pusaudžu — kaņepju lietotāju perspektīvas; kā arī apraksts par ārstniecības pieprasījumiem saistībā ar kaņepju lietošanas radītām veselības problēmām Eiropā. Gadījumu izpētes rakstos ir aplūkots veids, kā kaņepju lietotāji raugās uz kaņepju lietošanu Somijā; ārstniecības pieprasījuma pieaugums saistībā ar kaņepju lietošanu Vācijā un īpašā kaņepju lietošanas ietekme uz transportlīdzekļa vadīšanu.

No globāliem jautājumiem līdz vietējai pieredzei

Abiem sējumiem kopīgs ir tas, ka abos ir mēģināts apvienot vispārējās „augstākā līmeņa” nodaļas ar konkrētām gadījumu izpētēm, piedāvājot šīs tēmas „tuvplānu”. Katra daļa sākas ar nodaļu, kurā sniegts vispārējs ievads tieši par kaņepēm, bieži enciklopēdiskā veidā, kā arī pašreizējo zinātnisko pētījumu datu kopsavilkums. Tādejādi monogrāfijā ar gadījumu izpētes palīdzību ir sniegts padziļināts ieskats konkrētās tēmas noteiktajā aspektā. Rezultātā mēs iegūstam vispārēju pārskatu par galvenajiem jautājumiem saistībā ar kaņepju lietošanu, spēcīgas saites ar plaša diapazona tehniskajiem avotiem un stimulu turpmākajiem pētījumiem.